

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8566233 פקס. 08-8521527
ירושלים: רח' בית וגן 97 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

עלון מס' 447

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מוריגו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

משכיל לדוד

פרשת יתרו

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

סכנת הספק באמונה וחובת הכרעתו

וישמע יתרו כהן מדין חותן משה וגו' (יה, א).

מה שמועה שמעו ובה, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק (רש"י).

גם בשעה זו שגמולה ההחלטה בליבו של יתרו לעזוב את ארצו ולצאת אל המדבר ולהידבק בעם ה', עדיין התורה מכנה אותו כהן מדין, וצ"ב מדוע. וביותר קשה שכבר עידן ועידנים שיתרו נטש את אמונתו וזנח את משרתו, כדאייתא במדרש (שמו"ר א, לב) - יתרו כומר לעבודת כוכבים היה, וראה שאין בה ממש וביסר עליה והרהר לעשות תשובה עד שלא בא משה. וקרא לבני עירו ואמר להם, עד עכשיו הייתי משמש אתכם מעתה זקן אני בחרו לכם כומר אחר, עמד והוציא כלי תשמישי עבודת כוכבים ונתן להם הכל, עמדו ונדודו וכו'.

עוד יש לנו להבין מה היה בכוח קריעת ים סוף ומלחמת עמלק להביא את יתרו להתקרב לה' ולחבור לעם ישראל, יותר משאר הניסים שנעשו להם ובראשם עשרת המכות והאותות והמופתים באדמת מצרים שללא ספק יתרו שמע מהם, והתורה מעידה על כך - "וישמע יתרו... כי הוציא ה' את ישראל ממצרים". ועיקר תמיחתינו מופנית למקומה של מלחמת עמלק ותפקידה המכריע בהחלטתו של יתרו לצאת אל המדבר, והרי היא מלחמה ככל המלחמות שצד אחד מנצח והשני מובס. ובוודאי שהניסים הגדולים במצרים מאפילים על נצחונו של עם ישראל במלחמת עמלק, וביותר שעם ישראל לא יצא נקי במלחמה זו ונצחונם לא היה מושלם, שעמלק זינב בהם והכה את הנחשלים שבהם. ומה ראה יתרו במלחמה זו את מעלת ישראל יותר מהצלחתם הברורה במצרים על פרעה ועבדיו.

פוסח על שתי הסעיפים

ונראה בביאורן של דברים. דאמנם יתרו כבר זמן רב שהכיר בשקר והכזב שבעבודה זרה, ואמרו חז"ל שעבד כל עבודה זרה שבעולם (רש"י, יח, יא) ולבסוף נטש את כהונתו ואמונתו. אולם עדיין לא הכיר את האמת ולא התאמת אצלו שהש"ת הוא האלקים ולו ראוי לעבוד, ולכן נשאר בארצו עד עכשיו ולא הצטרף למשה חתנו. יתרו היה כפוסח על שני הסעיפים, את השקר כבר גילה והכיר והתרחק ממנו, אך ליבו היה עדיין מהסס היכן נמצאת האמת. הכיר הוא את דתו של חתנו אבל עדיין לא הצטרף אליה שלא היה בטוח באמיתותה.

ומשום כך התורה מכנה אותו עדיין בתואר "כהן מדין", כיון שלא התנתק לגמרי מסביבתו ונשאר בעירו, אף שכבר פרש מע"ז הרי הוא מסוכן ומסוגל לחזור לסורו ונשאר "בכח" כהן מדין. שזה כח השפעתה של הסביבה והחברה הרעה המסוגלת לסחוף אליה גם את הצדיקים המתייצבים על דרך טובה. אלא שאין התורה

מקפחת את התעוררותו של יתרו לנדוד אל המדבר לבקש את האמת, וקושרת לו גם את התואר הנכבד "חותן משה", בבחינת תלמידו המקושר אליו הבא אל רבו ללמוד ממנו דעת וחכמה. וכיון שהיה יתרו כפוסח על שני הסעיפים - מאמין ואינו מאמין, שני התארים שימשו בו בערבובייה כהן מדין וחותן משה. ואכן מצינו שגם לאחר שיתרו בא אל המדבר, עדיין היה מהסס ומסופק עד שהיה משה רבינו צריך לשכנעו באמיתות מלכות ה' ובתורה הקדושה, כדאייתא במדרש (ילקוט"ש רסח) על הפסוק "ויספר משה לחותנו" למושכו לקרבו לתורה. ורק לאחר מכן קם יתרו ואמר "עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלקים" - "ידעה" היא תכלית המושכלות והתחברות אליה. רק עכשיו התבססה אצל יתרו האמונה, הסתלק הספק מליבו והכיר בגדולת ה' ומלכותו. ומעתה מיד חוזרת התורה ומכנה את יתרו בתואר "חותן משה" בלבד, שנאמר (יה, יב) "ויקח יתרו חותן משה עולה וזבחים" וגו', בשעה זו השיל מעליו יתרו את התואר "כהן מדין" והחליט בהסכמה ברורה להצטרף לעם ה'.

ועל פי דברינו יש לבאר נפלא מדוע יתרו התפעל בעיקר מקריעת ים סוף ומלחמת עמלק, והם גמרו בליבו את ההחלטה לבא אל המדבר ולחבור לעם ישראל. הדנה ביארנו דאף שיתרו שמע וראה את יד ה' במצרים עדיין היה מסופק היכן נמצאת האמת, ובקריעת ים סוף בקע אור האמת באופן מאיר וברור, כדאייתא בחז"ל ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא, והיו מראים באצבע ואומרים "זה אלי ואנוהו". בקריעת ים סוף הסתלקו כל הספיקות והוסרו המחיצות והתגלתה מלכות ה' לעיני כל, ומכח הארה זו הגיעו עם ישראל לראשונה לדרגה של "ויאמינו בה" ובמשה עבדו" - אמונה חושית ומוחלטת. והארה זו הגיעה עד למדין והשפיעה על יתרו להכריע מעט את כף הספק, וגרמה לו לצאת אל המדבר לבדוק את האמת ולמשש אותה מקרוב.

עמלק - ספק

ומלחמת עמלק גם היא תרמה את משקלה להכריע את כף המאזנים בספיקו של יתרו. שהנה ידוע ששורש מלחמתו של עמלק בישראל, הוא להחדיד ספק ופקפוק באמונתם לערער את האמיתות והמוסכמות שבידיהם, ואמנם עמלק התגרה בישראל רק לאחר שעלה הספק בליבו והרהרו "היש ה' בקרבנו אם אין?". ולכן נטפל לנחשלים שבהם - עוברי עברה שהענון היה פולטם, רק אצלם יכל להכניס ספיקות בליבו להחליש את אמונתם. וכבר דרשו דרשי רשומות עמלק גמטריא ספק, והוא שורש שמו תכונתו ומהותו. וכשראה יתרו כמה מסוכן הוא הספק שהנה עם ישראל היה בטוח ושאנן וכל מלכי עולם חלו ורעדו מפניו ולא יכלו לו, והנה קם עמלק ובכוח הספק הצליח לצנן את האמבטיה הרוחתת לקרר את פחד העמים מישראל ולזנב בעם ישראל. אז התוודע יתרו לעצמת הספק וסכנתו והחליט להכריעו ולבררו.

הזילולא דצדיקיא

- כ - רבי יעקב וידענפלד אב"ד הרימלוב
- כא - רבי יהודה זאב סגל, ראש ישיבת מנצ'סטר
- כב - רבי מנחם מנדל, השרף מקוצק
- כג - רבי יהושע רוקח, האדמו"ר מבעלזא
- כד - רבי שאול הלוי מורטירה, אב"ד אמסטרדם
- כה - רבי ישראל ליפקין מסלנט, מיסד תנועת המוסר
- כו - רבי יוסף בירדוגו, מח"ס שופריה דיוסף

פרשת יתרו כ' שבט תשס"ט

באר שבע	תל אביב	ירושלים	הדלקת נרות
17:06	17:03	16:49	הדלקת נרות
18:04	18:03	18:02	מוצאי שבת
18:40	18:39	18:41	רבינו תם

הגאון רבי אליהו דושניצר זצ"ל שהיה משגיח בשיבת לומז'א, נוהג היה זהירות יתירה בעניני ממונות שלא יכשל בפרוטה. מטעם הישיבה סיפקו לו מאור חשמל לביתו (שלא היה אלא צריף עלוב ודל, רצפתו חול וריק מרהיטים) וקימץ בשימוש בו עד קצה הגבול. כשישב לסעוד ערבית, נהג להדליק עששית נפט ולכבות את החשמל, באמרו: "לאכול, די בזה". בשנים האחרונות נהג ככה גם כשאחר לישיבה על הספרים, באמרו: "לעת זקנה צריכים לחשוש אולי... אולי תחטפני שינה ליד הספר" ונמצא החשמל דולק על חשבון הישיבה ללא צורך!

כשנפטרה אשתו שעסקה במסחר עופות, והיה חתול מצוי ברשותה, חשש אולי מדין ירושה עבר החתול אליו ויתחייב בכל היזק שיגרורם לבריות. מה עשה? תפס את החתול בידיו, ולאחר שקרא אליו שלשה מתלמידי הישיבה, הפקיר אותו בנוכחותם ושילחו מהבית. פעם אחת נתן לחייט פלוני שיעשה תיקון כלשהו, במעיל השבת שלו. ביום שישי הלך ונטל ממנו את המעיל, ושילם לחייט שכר פעולתו. כשבא לביתו הבחין שהחייט תפר במעיל כפתור נוסף שלא דיבר אודותיו, ומפני שטרם פרע לו את התשלום עבור תפירת הכפתור הנוסף, חשש לגזל, ולא השתמש במעיל באותה שבת.

יום אחד נתן לחשמלאי, בין מנחה לערבית, מנורת לילה לתיקון קל. האומן נהג להתפלל תפילותיו בישיבה, וכשבא אותו יום לתפילת ערבית הביא עמו את המנורה כשהיא תקינה, וגמר בלבו שלא לקבל שום תשלום עבור תיקון פגוע כזה. מכיון שרבי אליהו האריך בתפילתו, לא המתין לו האיש אלא סר אל דירתו הסמוכה לישיבה, והעמיד את המנורה על השולחן.

והנה, באשמורת השלישית של הלילה, כשבא האומן לישיבה ללמוד את שיעוריו, בהיותו ממשכימי קום לפני עלות השחר, מצא להפתעתו את ר' אליהו עומד ומצפה לו עם הארנק ביד. "מה הבהילות" שאל החשמלאי בעינים תמהות, ורבי אליהו משיבו בענוה: "וכי קטן בעיניך איסור בל תלין שכרו".

ושוב מעשה שהלך בשבת להשתתף בקידושא רבה, שערך יהודי פלוני בביתו עם הרבה קרואים. כשעמד לילך משם, ביקש לקרוא אליו את עקרת הבית והאציל מברכותיו על ראשה, ואגב כך פיסה בדברים: "אולי כשקדשתי על הכוס נשפך מעט יין על המפה, אנא לסלוח לי, ואולי גם אחרים נכשלו בזה, הואילי נא למחול ולסלוח

לכולם". וכשאמרה האשה: "מחול לכם מחול לכם", נצצו עיניו מרוב שמחה וגיל.

מעשה נוסף באחד מתושבי פתח תקוה שמוצאו מלומז'א, שבא ליטול ממנו ברכת פרידה לפני נסיעתו לביקור בארץ פולין. שאל אותו ר' אליהו אם יעבור גם בעיר לומז'א. כשהשיב בחיוב, ביקש ממנו שיואל בטובו לברר שם ענין אחד אצל אשה פלונית שהיא אלמנה, העובדת בחנות ספרים. לפני שנים מרובות רכש ממנה ספר מסויים, והספק מנקר בלבו אולי שילם לה פחות מדי, כי הספר נראה בעיניו יקר ערך, ולא יתכן שמחירו זול כפי ששילם. אם באמת טעה, אנא יואיל בטובו לבקש מחילתה בשמו, ויפרע לה את הסכום הדרוש וכשיחזור הנה ישיב לו. הבטיחו האיש וכן עשה. בבואו ללומז'א הלך אל האשה ושאל בענין הספר. נענתה ואמרה: "מה רוצה רבי אליהו ממני. כבר שלח אלי אנשים אחדים בנדון זה... הגידו לצדיק ששילם לי עבור הספר מחיר טוב והגון, ואינו חייב לי אף פרוטה.

מי יודע מה ילד יום

זהירותו של הגאון רבי יהודא צדקה זצ"ל, ראש ישיבת "פורת יוסף", בעניני ממון צריכה לימוד. סכומי כסף גדולים מאד עברו תחת ידו, תרומות והקדשות שנועדו למטרות צדקה, אף הוא אישית לא נהנה מהם אפילו כשחק מאזנים. תמיד החזיק בכיסו פנקס שהכיל שני טורים "הכנסה" ו"הוצאה" והיה רושם כל סכום שקיבל מהאנשים, כדי להשתמש בו שימוש מועיל ונכון לפי ראות עיניו, וכן כל סכום שהוציא וחילק לנצרכים וכיו"ב.

בכל פעם שנזדקק לקחת ממישהו הלוואה כספית - ובדרך כלל היה קשור הענין בחפצי שמים - הקפיד להתנות מראש תנאי עם האיש המלוה: "בתנאי שתזכיר לי לפרוע את החוב... ובאם לא תזכירני פטור אני..." אם כי מעולם לא קרה ששכח.

ואף זאת: במשך הרבה שנים היה "מנוי חדשי" במקוה של חסידי סטמאר, הסמוך לביתו, אך בניגוד למה שרגילים הבריות - לשלם את דמי המנוי בסוף החודש - הקפיד הוא לפרוע את הסכום מראש תיכף בתחילת החודש. כי אמר: "מי יודע מה ילד יום, ד' ישמרנו, ואם לא אסלק את חובי מראש מי ישלם אח"כ עבורי..."

להסתלק מן הספק

מרום זהירותו בקדשים, הרי אף כשקרה פעם שהשתתף בהלוויית המת, ונכנס אח"כ לבית כנסת סמוך כדי ליטול ידיו בעזרה, עמד והוציא מעות מכיסו, כדי לשלשל לקופת בית הכנסת, עבור המים שהשתמש בהם (והיה אומר שבלאו הכי יש כאן חשש גזל).

מרגלא בפומיה: "כשיש לאדם ספק בדיני ממונות, בל יפסוק חלילה לעצמו, כי אדם קרוב אצל עצמו. אלא יעשה לו רב זולתו, ויסתלק מן הספק!"

חוד הפרשה

תולה ארץ על בלימה
נצור לשונך

יוצא מדרך הצניעות

עוד יש דברים, שהן אסורים מטעם אבק רכילות, כגון, אם מספר לו מה שאמר פלוני עליו, אינו דבר גנאי, רק דבר שדרך בני אדם להקפיד קצת, כשאומרים לו בפניו. וחייב אדם להסתיר הסוד, אשר יגלה לו חברו דרך סתר, אף על פי שאין בגילוי הסוד ההוא ענין רכילות, כי יש בגילוי הסוד נזק לבעליו וסיבה להפר מחשבתו, גם בזה הוא יוצא מדרך הצניעות, והוא מעביר על דעת בעל הסוד. ("חפץ חיים")

- 1) כיצד הציל ה' את משה מחרב פרעה?
- 2) מנין שלא הניח יתרו עבודת כוכבים שלא עבדה?

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

"ויהי במחצת וישב"

משה לשפט את העם."

פרש רש"י: מוצאי יום הכפורים היה, כך שנינו בספרי. ומהו ממחצת? למחצת רדתו מן ההר.

ועיין בכלי יקר (פרשת ויקהל

ד"ה ויקהל משה) וז"ל: ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו', פירש

רש"י למחצת יום כיפור כו', ובפשרת יתרו כתיב ויהי ממחצת וישב משה לשפוט את העם, ופירש רש"י שם כי זה היה למחצת יום הכיפורים.

ונראה לפרש, שהרי ידוע הוא שהקהל זה היה להודיע להם את מצות המשכן והנדבה כמו שיתבאר בסמוך, והיה משה חושש פן יתנדב אחד מהם למשכן דבר שאינו שלו, והוא חושב כי הוא תופסו בדיו, וזה לא יתכן לבנות הבית הגדול והקדוש הזה מן הגולגול, ומקום המשפט שמה הרשע. על כן הכריז משה תחילה "מי בעל דברים יגש אלי" - למשפט, באופן שכל העם על מקומו יבוא בשלום, ונודע לכל אחד מה שהוא שלו או אינו שלו

לא יתכן לבנות משכן לה' בחשש גזל

ע"י שהיה דן ביניהם, ואז היה מודיעים ענין הנדבה לאמר "קחו מאתכם תרומה לה'", ומאתכם היינו משלכם ולא משל חברכם, דאם לא כן תיבת "מאתכם", מיותר הוא.

וי"ל דהנה בשעת העגל כתיב (שמות לב ו) "ויקמו לצחק", ופרש"י יש במשמע הזה גלוי עריות וכו', ושפיכת דמים וכו', אף כאן נהרג חור, ועיין מ"ש רש"י על הפסוק (בראשית כא ט) ותרא שרה את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק. לשון עבודת אלילים וכו'. דבר אחר לשון גילוי עריות וכו', דבר אחר לשון רציחה וגו'. ועיי"ש במד' (בר"ר נג יא) שהביא לדרוש לשון רציחה מפסוק במשלי (כו יח ט) כמותלהל ה' יקחם חצים וקנות כן איש קמה את רעהו ואמר הלא משחק אני. (וז"ל המצודות, כמו המתיעגע לזרוק ניצוצים של אש הנכבים טרם יבואו אל מי שזרקם ולא זיקו אותו, הנה עכ"ל לא יגע לריק כי כוונתו לאמן ידו לזרוק בו חצים ודברים הממיתים, כן המרמה את רעהו וכאשר ירגיש בדבר ישיב לומר, הלא לשחוק עשיתי וכוונתי היתה לגלות לך, הנה ידוע תדע שלא כן הוא והשמר ממנו, כי דעתו לרמות כאשר ימצא ידו). נמצא לפי"ז שמצחק יש לפתור ג"כ שמרמה את חברו ולוקח ממנו ממונו שלא כדיון. א"כ לפי"ז י"ל שזה שכתוב בשעת העגל "ויקמו לצחק", בא לומר ג"כ שבני ישראל עשו גם גניבה וגזילה, ועפ"ז מתפרש היטב מה שכתב הכלי יקר שחשש משה שיש תחת יד בני ישראל ממון גזל.

מן המעיין

היה חור חי באותה שעה, והוא ביחד עם אהרן ושבעים הזקנים מסייעים לך - אף הם היו נלאים ונובלים.

"איעצך ויהי אלהים

עמך". (יח. יט)

אני מייעץ לך - מפרש רבי מיכל מלכוביץ' - שבכל מה שתעשה תשתדל כי יהי א-להים עמך, היינו שתתקרב במעשה זה להקב"ה ותתפלל לעזרתו, ותישען ותסמוך על חסדיו המרובים.

"ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלקים". (יח. כא)

תמה היה רבי יחזקאל לנדא וז"ל: בשל מה נזקקו השופטים להיות אנשי חיל, וכי למלחמה יצאו, הלא רק לשבת בדיני תורה נבחרו?

אמנם, ביאר הנודע ביהודה, תקלה חמורה היא לעם, אם השופט שלו הינו רך וחלש בדעתו עד שאין בו כוח לעמוד כנגד עברין הנדרש להענישו. לפיכך צריך שיהיו אנשי חיל כדי לכבוש את מדת הרחמים של עצמם, מול עושי העוול למיניהם, ולהעניש אותם בעונש הראוי להם, למען ישמעו ויראו.

"באו מדבר סיני". (יט. א)

"המדבר נקרא מדבר סיני", על שם הר סיני השוכן שם. והר סיני נקרא כן, לפי שמצוייר באבניו תמונת סנה, ואפילו אם תפוצץ האבן לכמה חלקים - תמצא בכל חלק מהם צורת אילן סנה."

(נהר שלום" לרבי שלום הכהן וז"ל, רבה של זריזס. נלב"ע בטבריה, תרפ"ו)

"כי יהיה להם דבר בא אלי". (יח. טז)

פתח בלשון רבים "יהיה להם", וסיים בלשון יחיד "בא אלי"? אלא - אומר המלבי"ם - שמלפנים בישראל אנשים שנתעורר ביניהם ספק בדיני ממונות, היה הדבר שווה בעיניהם כמו שנתגלתה "שאלה" בסיר הבשר, בדיני איסור והיתר, וכדבר טבעי הולכים אל הרב, מכיון שזה כרוך בחשש איסור גזל. לא היה איפוא, כל צורך שיבואו שני המתדיינים לפני משה, כיון ששניהם חששו באותה מדה מפני נגיעה בפרוטתו של הזולת וביקשו דין-אמת; והיה האחד הולך ומציע את טענותיו ואת טענות חברו בשלימות, מבלי שיחסיר אף מילה ובלא שמץ של נגיעה ופניה, וחבירו מאמין לו על דברתו.

כיוצא בזה: מי שהזיק ממון חברו, לא היה הניזק זקוק לתובעו לדיון, כי הלה היה הולך מעצמו אל השופט ושואל כמה הוא מחוייב לשלם על פי התורה, וחוזר ומשלם לניזק מעצמו, והלה מאמין לו כי אמנם זהו הסכום שנתחייב בו ולא יותר.

הוא שאמר הכתוב: "כי יהיה להם דבר, בא אלי", לשון יחיד, כי הם מסתפקים בביתו של אחד מן הצדדים.

"נבל תבול גם אתה גם העם הזה". (יח. יח)

על דברי רש"י המפרש: "גם אתה - לרבות אהרן וחור ושבעים הזקנים", שאל רבינו אליהו מזרחי וז"ל, שאלה חריפה. והלא חור כבר לא היה בין החיים, באותה השעה. לפי שנהרג במעשה העגל. וכדברי רש"י להלן (לב. ה) על הפסוק: "וירא אהרן ויבן מזבח" - "ראה חור בן אחותו שהיה מוכיחם והרגוהו".

ושיחה זו, שבין יתרו למשה, היתה היא לאחר שבירת הלוחות. והיאך אפוא מתיישב לומר כאן: "לרבות אהרן וחור"?

בדרך פשוטה מסביר זאת בעל הטורי זהב. בספרו "דברי דוד" עה"ת: נבול תיבול גם אתה - לרבות אהרן וחור. שאפילו אם

תורת חיים

חיים יהודיים בראי פרשת השבוע

יוצאים לרשות הרבים

ירושלים, כשאלפי עצים נשרפו בפרוזדור ירושלים בואכה מושב "שורש", הזעיקו אותנו בדחיפות ממושב "שורש" בכדי לבוא ולסדר את העירוב מחדש אחרי השריפה.

"באנו לשם. בתחילה חשבתי שאברכים בני תורה, או לכל הפחות קבוצת אנשים דתיים ומסורתיים גרים שם באיזור ולכן כל כך חשוב להם שהעירוב יהיה מסודר כהלכתו. אך להפתעתי הרבה, לא מצאתי במקום אנשים הקשורים לדת. מה אם כן, גרם לדחיפותם לעירוב בתחומם?"! "התברר, להפתעת כל התושבים, דבר שהוא ממש מדהים. כל המקומות שהיו מוקפים בעירוב בתוך המושב, לא נפגעו בשריפה הגדולה, ולא ניזוקו מהאש הגדולה שאכלה בתים שלמים כקש. תושבי המקום ראו בחוש, אמנם כ"סגולה" וכעין "שמירה" מבחינתם, את קיום העירוב כדת וכדין ביישובם, כדבר ששמרו והגן על היישוב מפני האש ועל כן הם הזעיקו אותנו בדחיפות".

"בעודי במקום, פגשתי שם אדם חילוני בעל נגריה בתחום המושב, והלה בהתרגשות רבה סיפר לי את הנס הפרטי שלו: עמדתו במרחק כמה קילומטרים, וראיתי את האש המתקדמת ודולקת במהירות לתחומי המושב. את כל מה שפגשה האש היא כילתה בזעמה, לא היה לי ספק שכל רכושי בנגריה היה למאכולת אש ולא ישאר לי כלום מה להציל. כל החברים והשכנים שסובבו אותי, לא יכלו לעזור לי במאומה, ולא נשאר בפיהם רק דברי ניחומים. ובאמת לאחר כמה שעות, כשכבר כובתה האש, רצתי למקום כדי לראות מה נשאר מהנגריה שלי, ושם ראיתי מחזה פלאים שלא ראיתי מימי: כאילו עמוד מגן, עמד ליד עמודי העירוב, ולא נתן לאש הגדולה להיכנס לתוך תחום העירוב, האש התפזרה לצדדים, ולכל רכושי הנמצא בתחומי העירוב, לא נגרם כל נזק".

"אמרת להם, אומר הרב קצנבלוביגן שליט"א: עירוב מהודר יש לכם! "גדר המערכת" עצמה, היא העירוב הטוב ביותר שיכלתם ליצור. נוסף לכך, ישנה בדיקה ביטחונית כמה פעמים ביום, לוודא שהגדר תקינה וסגורה. מה הבעיה אם כן? קיבלתם תקציב לשיפוץ ואחזקת העירוב... נו אדרבה, תפתחו במקום נקודת אחיזה לתורה, תורה מגינה ומצלת".

(המשך בעזה"י בשבוע הבא).

השבוע נפנה מבט לאחת משלשים ותשע מלאכות שבת, מלאכת "הוצאה לרשות", המצויה במרכז עשרת הדיברות, בפרשתנו: "יום השביעי שבת לה' א- להיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך" (שמות כ. י) ובמיוחד למצות ה"עירוב" מתקנת חז"ל, המאפשרת לצאת לרשות הרבים ללא החשש של הוצאה מרשות לרשות. העירוב כסגולה לשמירה בניצני מערכת הבחירות המוניציפאליות שהתקיימו השנה, צפה ועלתה בירושלים הבירה, מערכה כבידה שהתנהלה כנגד אחד הסמלים המייצגים את חומת השבת קודש, הלא הוא ה"עירוב" שהיה נהוג מקדמת דנא, בו היו מקיפים את העיר כדי להפוך אותה, לצורך דיני השבת, כרשות אחת גדולה וכך יוכלו תושבי העיר לטלטל ולהוציא את חפציהם האישיים ממקום למקום, כדת וכדין.

קומץ קטן של תושבים שהוסתו על ידי מחרחרי ריב, ראו בהקמת העירוב התרסה כנגד אורח החיים שלהם, על אף שלצורך הקמת העירוב אין שום התערבות בהווי החיים השכונתיים, וניהלו לשם כך מסע שיסוי כנגד היהדות החרדית ותושבי השכונה, שביקשו לזכות במצוה מיוחדת זו של הקמת העירוב בשכונתם. בעקבות הדברים, קיימו שיחה עם הרה"ג רבי אברהם משה קצנבלוביגן שליט"א, רבה של שכונת ניוט בירושלים, והאחראי על העירוב בירושלים ופרבריה, וביקשנו ללמוד על הלך הרוחות של התושבים, ומדבריו עולה שאכן רוב התושבים דווקא רואים בעין יפה את הקפת העיר בעירוב, ואף מקפידים לשמור על שלימות העירוב, ולשם כך הוא מספר לנו את הסיפור הבא:

"לאחר השריפה הגדולה שהתרחשה בשנת תשנ"ג, ביערות הרי

'ועד בית' מורחב

את כל התושבים למען 'ועד בית' מורחב וגדול, על מנת שיהיה מותר להוציא חפצים מהבתים אל הרחובות, חפצים מבית לבית וטלטול חפצים לרחובות הנחשבים ל"כרמלית".

"היקף העירוב חייב להיות שלם במלואו, מה שקוראים בלשוננו: אפס ליקויים. תקלה בודדת, חוט אחד שנקרע, פוסל את כל העירוב. באופן טבעי, היקף גדול של עירוב כמו בירושלים, מחייב גיבויים שימנעו את המכשול הגדול של כל תושבי ירושלים רבתי, לכן המועצה הדתית משקיעה משאבים גדולים כדי ליצור שניים-שלושה גיבויים שונים לעירוב הכללי".

עם זאת מבקשים העוסקים במצווה יקרה זו להבהיר, כי אין כמעט בנמצא בעולם עירוב כשר למהדרין! תמיד ישנם פקפוקים ושאלות, בדיני עירובין ישנם שיטות רבות וחילוקי דעות, כך שממש קשה מאוד להקיף עירוב לפי כל השיטות הקיימות. והמסקנא?! "מי שמחמיר שלא לטלטל בכלל, תבוא עליו ברכה".

"את העירוב, אנו מכירים עוד מימי שלמה המלך ע"ה, שתיקן אותו במטרה להתיר טלטול חפצים מן הבתים אל החצרות והרחובות, בלשוננו היום, מסביר הרב קצנבלוביגן שליט"א, מי שכאמור אחראי מטעם המועצה הדתית בירושלים, על נושא העירוב בירושלים וסביבתה.

"למעשה, התורה הקדושה אסרה עלינו להוציא בשבת חפצים מ'רשות היחיד' ל'רשות הרבים', ומרשויות חלוקות" (כלומר מרשות האחת לרשות השנייה, גם אם שתיהן מוגדרות על פי ההלכה כ"רשות יחיד").

"העירוב, הוא למעשה הקפה של המקום, שאותו אנו מבקשים להגדיר כרשות אחת מוקפת, ושיתוף ב"עירוב חצרות" על ידי זיכוי מזון לסעודה לכל תושבי העיר במשותף".

"כיום אנו מקיפים את העיר בעמודי צורת הפתח, דהיינו עמודים שמתוחים בהם חוטים מאחד לשני, המקיפים את כל האזור שאותו מבקשים להגדיר כ'רשות אחת'. מצב זה מערב